

MILSTOLPEN

Österåkers Hembygdsförening

Nr. 2 – 2017

Biskopstuna som turistmål

Bild: Guidekursen den 9 april på Biskopstuna

I arbetet med att tillgängliggöra Biskopstuna som turistmål har Österåkers kommun och Österåkers hembygds- och fornminnesförening gjort en gemensam satsning i att utbilda guider. Under våren har närmare tjugo personer med olika bakgrunder träffats för att få mer kunskap om den gamla borguinen i Tuna.

Under flera år har ÖHF:s Gunnar Winberg stått för guidningen av Biskopstuna. Främst har det varit skolklasser som kommit på besök. Nu anser Gunnar att flera kan axla denna trevliga roll och kanske även guida grupper på andra språk än svenska.

- Det är roligt att det är så många som är intresserade av denna kurs. Både medlemmar och icke medlemmar i hembygdsföreningen, säger Gunnar och konstaterar att det finns engelsk-, spansk-, arabisk- och tysktalande i gruppen med blivande guider.

Kursen är uppdelad i tre delar; medeltida borgars funktion och syfte, Biskopstunas historik och besök i borgen.

Genom ett gott samarbete mellan ÖHF och kultursekreterare Birgit Lindholm har ett kompendium med fullgod information om borgen och de olika tidsepokerna upprättats. Kompendiets innehåll, som ska användas som handbok för guiderna, sträcker sig från 1200-talet fram till dags dato med de senaste georadarundersökningarna.

För att få ytterligare helhetsperspektiv kom den 27 mars regionchef, Johan Anund (se bild nedan), från Historiska museet Arkeologerna på besök i Vita huset.

Han är specialiserad på urban kultur, urbanisering och stadsarkeologi och har publicerat en mängd medeltids-arkeologiska artiklar i internationella och svenska tidskrifter och böcker.

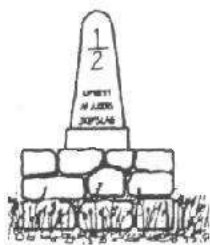
För gruppen höll han en föreläsning om olika typer av borgar och deras betydelse. Han ansåg att om det bara fanns ekonomiska resurser och tid skulle det vara högst intressant att fortsätta undersöka Biskopstuna och kringliggande område.

Vid alla tillfällen har även Jonathan Olsson och Angus Carlsson från Time Travel Tours funnits tillhands för att stötta med goda råd inför guidning. De ligger även bakom arbetet med ett manus som underlättar guidningar.

Den 9 april besökte gruppen borguinen och fick en guidning av Gunnar Winberg som påvisade tankar och frågor om borgens storlek och olika tillbyggnader. Ett flertal huggna stenar jämfördes med dem som återfunnits i trappan till det gamla fatburshuset vid gamla Tuna gård. Detta föranledde ett avslutande besök hemma hos Ulf Tysén för att titta på stenarna och de gamla tegelvalven i hans källare. Under en trevlig och historiskt berrikande kaffestund avslutades kursen. Det står nu var och en fritt att ta emot grupper för guidningar av Biskopstuna, men innan dess blir det en spännande utställning på Österåkers bibliotek den 20 maj om Biskopstuna – vårt senaste besöksmål.

Text och bild: Agneta Johansson

MILSTOLPEN

Österåkers Hembygdsförening

Nr. 2 – 2017

Hembygdsföreningens årsmöte 2017

Den 23 april med start kl. 13.00 hölls föreningens årsmöte i Vita huset. En hel del punkter avhandlades, se bifogade årsmötesprotokoll, de flesta traditionella punkter på dagordningen. I år hade även två motioner inkommit och de diskuterades och efter omröstning kom medlemmarna fram till de beslut som anges i protokollet.

Som vanligt delade föreningens ordförande ut diplom och andra utmärkelser till personer som har verkat aktivt för föreningen under ett flertal år.

Birgit Lindholm, kultursekreterare i Österåkers kommun, som utsågs till hedersmedlem i ÖHF, kunde inte närvara på årsmötet, men hade skickat ett brev till styrelsen som vi gärna vill citera i sin helhet. Brevet lästes också upp på årsmötet.

”Hej styrelsen

Tyvärr kommer jag inte att kunna närvara vid årsmötet imorgon av familjeskäl. Det känns både oartigt och snopet när jag nu föreslagits som hedersmedlem.

Kanske finns det möjlighet att ändå få framföra några ord till mötet (annars bara till er)? Nämligen dessa:

Jag känner mig hedrad och glad över förslaget, även om min blygsamhet kräver att jag också påminner om att jag ju faktiskt bara gör mitt jobb.

Under de tre år som jag arbetat i kommunen har jag kommit i kontakt med många delar av föreningens verksamhet. Vi samarbetar kring flera evenemang på Ekbacken, med Vem vet mest och utvecklingen av Biskopstuna för att ta några exempel.

Jag får alltid hjälp när det gäller kunskap om kommunens historia eller behöver bilder från det rika bildarkivet.

Många kunniga, intressanta, roliga och starka personer har jag haft nöjet att samarbeta med.

Sid. 2

Er bredd och samlade kompetens ger föreningen en otrolig styrka och är en tillgång för Österåker. Tack för det ni gör!

Det gångna årets turbulens i föreningen i form av misstro mot styrelsen har inte gått mig obemärkt förbi. Det har oroat mig på flera plan. Min upplevelse är att ÖHF:s styrelse består av personer som jobbar mycket hårt för kommunens kulturarv men som också tar ansvar för själva föreningen.

Jag närvarar regelbundet vid styrelsemöten och bevitnar då ett proffsigt och transparent föreningsarbete. Föreningen ska vara stolt över sin styrelse - och rädd om den. Ideellt engagemang kan man inte ta för givet.

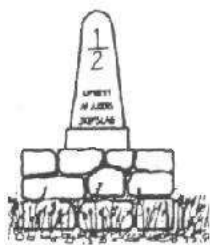
Hälsar

Birgit Lindholm
Kultursekreterare
Österåkers kommun, kultur- och fritidsförvaltningen”

Efter årsmötet framträdde sång- och gitarrgruppen från Tillsammans Åkersberga - en nybildad förening som jobbar för ökad integration

Varje torsdag kl. 18-21 träffas de i Folkets hus. De läser läxor, tränar svenska, sjunger, spelar, dansar, fikar och har roligt tillsammans. Varje vecka bjuds en särskild gäst in att hålla en föreläsning, workshop eller aktivitet. Tillsammans Åkersberga har sedan i höstas etablerat sig som en av lokalsamhällets mest populära mötespunkter. Alla är välkomna att bli en del av gemenskapen.

MILSTOLPEN

Österåkers Hembygdsförening

Nr. 2 – 2017

Framträdandet inleddes med en presentation av verksamheten, därpå berättade varje artist vad han eller hon tycker är det bästa med Österåker (till exempel naturen, fotbollsplanerna och människorna här). Sångerna som alla handlade om frihet lämnade inte någon oberörd. Mot slutet blev det allsång till "Du är det finaste jag vet". Det var mycket stämningsfullt och vackert. Tillsammans Åkersberga bjöd in ÖHF att komma en torsdag vilket vi med stor glädje tackade ja till. Vill du följa med? Eller kanske vara med och starta upp ett samarbete för integration? Hör av dig!

På bilden ser vi det glada "Tillsammans Åkersbergagänget" utanför Vita huset, Ekbacken.

Text: Emelie Wengse Bilder: Ingemar Jansson

ÖHF:s Primus Motor i "Bygg-gänget",
Lennart Johansson
firades på sin 75:e födelsedag den 9 maj med en
uppvaktning i Vita huset

Vem som Vet Mest

Lördagen den 22 april anordnade ÖHF en rundvandring för barn tillsammans med sina föräldrar i de klasser som deltar i årets "Vem Som Vet Mest". Det var ca 30 ekipage som var anmälda – ett nytt rekord av deltagare.

Efter den dagen kom nedanstående mail till ÖHF. Vi vill gärna publicera det så att alla berörda får ta del av innehållet:

"Hej alla som engagerade er i lördagens "Vem Vet Mest". Det var en förmån att få följa med mitt barnbarn till alla stationerna i lördags (22/4). Mycket intressant och lärorikt. Det finns en stor hembygds-skatt i Österåker kan man konstatera. Jag vill tacka er alla för ert fina engagemang. Nu har jag inte mejladresser till alla utan jag skickar mejlet till Milstolpen för framförande till alla.

Med vänlig hälsning

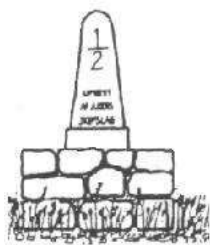
Lars Åkesson

(Farfar till Hilda Larsson i tredje klass i Margretelundsskolan)"

Utställning om Biskopstuna

Lördagen den 20 maj invigdes ÖHF:s och Kulturnämndens utställning "Biskopstuna – ärkebiskoparnas borg i Österåker" på Åkersberga Bibliotek. Invigningen, som ägde rum inför en stor mängd åskådare förrättades av kommunalrådet Mathias Lindow. Därefter berättade arkeologen Pär Karlsson om den geoskanning som ägt rum utanför borgen och som visar en hel del intressanta saker. Utgrävning behövs.

Utställningsperioden sträcker sig fram till den 15 juni. Därefter vilar utställningen över sommaren för att någon gång under hösten flytta till Hembygds-museet. Vi återkommer med mer upplysningar om detta senare!

MILSTOLPEN

Österåkers Hembygdsförening

Nr. 2 – 2017

Det var enklare förr – sant eller falskt?

Ibland hör man personer nostalgiskt utbrista "det var enklare förr!" Ja, visst kan man hävda det i många sammanhang, men det finns också exempel på motsatsen. Vi ojar oss titt och tätt över byråkratiskt krångel och svårförståeliga regler för hur vi ska bete oss. Här kommer ett exempel som visar att allt inte var bättre förr.

Vid "i-stoppet" (dvs. kuverteringen) i Vita huset i Vita huset inför årsmötet träffade jag Nils-Olov Gottschalk och hans hustru Christina. Trots jäktigt pappersvikande och kuverterande hann Nils-Olov visa mig ett intressant dokument. Det var en styrelseberättelse från Åkersberga – Österskärs vägförening från år 1945. Som en bilaga till denna berättelse bifogades ett utdrag av

"Protokoll, hållet inför Kungl. Maj:ts befallningshavande i Stockholms län å landskansliet den 6 oktober 1945".

Protokollets avslutning lyder, jag citerar:

"Beträffande frågan om Stockholm-Roslagens järnvägars deltagande i föreningens utgifter kommer Kungl. Maj:ts befallningshavande sedermera att meddela särskilt beslut.

Den, som icke åtnöjes av detta beslut, äger att däruti hos Kungl. Maj:t i underdånighet söka ändring genom besvär, vilka, av den klagande själv eller lagligen befullmäktigat ombud underskriva, skola till Länsstyrelsen ingivas före klockan tolv å trettionde dagen, om enskild part klagar, men, om klagan föres av menighet, å fyrtiofemte dagen efter härav erhållen del, den dagen oräknad, då sådant sker, eller ock, om helgdag då inträffar å nästa söckendag därefter, vid vilka besvär skall fogas bevis om tiden, då beslutet blivit klaganden delgivet; varande dock klagande även medgivet att på eget äventyrligt betalt brev med allmänna posten besvären till Länsstyrelsen insända.

**På tjänstens vägnar
Bertil H:son Rabe"**

Vi skrattade gott åt detta tidsdokument och kände oss lyckliga över att konstatera att allt inte var enklare förr.

Text: Jörgen Thulstrup

Invigning av den nya kanalstigen

Måndagen den 26 juni inviger den nya stigen runt Åkers Kanal. Alla är välkomna.

Kl. 13.30 startar invigningen med en kulturrunda led av Hans Rockberg från hembygdsföreningen som guidar runt en bit av promenaden.

Efter promenaden, ca kl. 14.40, bjuder kommunen på fika i Ekbacken (kaffe och bulle) hos Marie-Louise i Mobergstorpet.

Mer information kommer i Lokalpressen.

Lösningar till Krypto 4

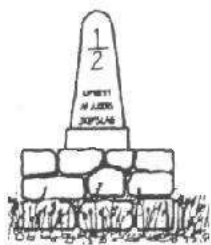
1. SLAGGHÖGAR
2. HÄRSBACKA GRUVA
3. FÄLTSPAT
4. KVINNOR ARBETADE
5. KVARTS
6. GRUVFOGDE
7. HARPA
8. SPÅR IDSÄTTRAVIK

Vinnare

1. Elsy Nilsson, Åkersberga
2. Anna-Greta Hultgren, Åkersberga
3. Lillemor Unevik, Ljusterö

Vinnarna får varsin bok utgiven av Hembygdsföreningen

ÖSTERÅKERS HEMBYGDS- OCH
FORNMINNESFÖRENING
Box 606, 184 27 ÅKERSBERGA
Telefon (svarare): 08-540 67980
Plusgirokonto 9814-5
- Bankgiro 5632-85
mail@milstolpen.org
facebook.com/osterakershembygdsforening/

MILSTOLPEN

Österåkers Hembygdsförening

Nr. 2 – 2017
